

159.923:377.4:371.113

Вознюк А.В.

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ТРЕНІНГУ «ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ В ОСВІТНІХ ОКРУГАХ»

Вознюк А.В. Зміст та структура тренінгу «Психологічні особливості управління педагогічними працівниками в освітніх округах». У статті представлено мету, завдання та тривалість проведення тренінгу. Визначено структуру тренінгової програми, яка включає в себе вступну, основну та заключну частини. Розкрито зміст тренінгових сесій, які складаються з трьох компонентів: змістовно-смыслового (оволодіння новими знаннями); діагностичного (встановлення рівня знань та ступеню управлінського досвіду); корекційно-розвивального (розвиток первинних вмінь та удосконалення управлінського досвіду). Змістовне наповнення кожної тренінгової сесії представлено через систему інтерактивних технік.

***Ключові слова:** тренінг, інтерактивні техніки, керівники освітніх організацій, освітній округ, управління педагогічними працівниками.*

Вознюк А.В. Содержание и структура тренинга «Психологические особенности управления педагогическими работниками в образовательных округах». В статье представлены цели, задачи и продолжительность тренинга. Определена структура тренинговой программы, включающая в себя вводную, основную и заключительную части. Раскрыто содержание тренинговых сессий, которые состоят из трех компонентов: содержательно-смыслового (овладение новыми знаниями) диагностического (установление уровня знаний и степени управленческого опыта) и коррекционно-развивающего (развитие первичных умений и совершенствование управленческого опыта). Содержательное наполнение тренинговых сессий представлено через систему интерактивных техник.

***Ключевые слова:** тренинг, интерактивные техники, руководители образовательных организаций, образовательный округ, управление педагогическими работниками.*

Постановка проблеми. Впровадження нових державних стандартів в освіті вимагає сучасних підходів до регіональної системи освіти, основним показником якої є підготовка випускника з відповідними професійно-орієнтованими компетенціями. Однак зростання малокомплектних шкіл, низький рівень їхнього ресурсного забезпечення (педагогічні працівники, навчально-методичне забезпечення, матеріально-технічна база) призвели до неефективності функціонування даних шкіл. Тому виникла нагальна потреба у створенні нової структури сільської освітньої мережі, за якої кожен учень мав би можливість, незалежно від місця проживання, одержати якісні освітні послуги відповідно до його здібностей та інтересів. Такою структурною одиницею, надзвичайно дієвою і прогресивною, як засвідчує досвід інших держав, є освітні округи.

У рамках децентралізації повноважень центральних органів влади Урядом внесено зміни до порядку створення освітніх округів, значно збільшено повноваження опорних шкіл, розширено функціональні обов'язки директора опорної школи. У цьому контексті мають відбуватися якісні зміни у способі діяльності педагогічних працівників, що повинні бути готовими працювати у визначеній освітній мережі. Запорукою конструктивної діяльності педагогічного колективу в освітньому окрузі є вдало організоване управління педагогічними працівниками.

Аналіз останніх досліджень та публікацій показав, що окремі питання створення та функціонування освітніх округів вивчалися у працях таких вчених, як М. Віднічук [1], П. Кульпіна [5], Н. Криволапчук [4], Н. Макеева [6], В. Мелешко [7], Н. Мельник [8], І. Осадчий [9], В. Проскурін [10] та ін.

На основі вивчення спеціальної літератури нами було визначено *освітній округ* як добровільне об'єднання освітніх організацій (незалежно від їхнього підпорядкування, типу і форм власності) на певній території, яке виступає дієвим механізмом забезпечення максимально повних освітніх послуг для формування конкурентоспроможної особистості, спроможної навчатися впродовж життя [3].

Аналітичний огляд літератури дає підстави констатувати той факт, що поза увагою залишилося питання, хто і за допомогою яких форм й методів буде забезпечувати конструктивну співпрацю суб'єктів освітнього округу.

Теоретичне дослідження означеної проблеми дає підстави стверджувати, що в процесі управління педагогічними працівниками в освітніх округах повинна відбуватися гармонійно узгоджена взаємодія керуючої та керованої підсистем за рахунок створення умов для конструктивної співпраці між усіма суб'єктами освітнього округу, враховуючи їхні індивідуальні можливості та специфіку освітнього середовища [2]. Саме тому вдала професійна допомога керівникам щодо підвищення ефективності процесу управління педагогічними працівниками в освітніх округах є актуальною та вимагає цілеспрямованої підготовки, важливе місце серед якої посідає розробка та впровадження тренінгової програми з означеної проблеми.

Мета статті – визначити зміст та структуру тренінгу «Психологічні особливості управління педагогічними працівниками в освітніх округах».

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. В основу тренінгової програми психологічної допомоги керівникам для успішного управління педагогічними працівниками в освітніх округах покладено технологічний підхід, який розроблено на базі лабораторії організаційної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України доктором психологічних наук, професором Л. Карамушкою [11].

Згідно з технологічним підходом, кожна тренінгова сесія передбачає наявність *трьох компонентів*: змістовно-сміслового; діагностичного; корекційно-розвивального.

Щодо організаційної форми технології, нею було обрано *тренінг* «Психологічні особливості управління педагогічними працівниками в освітніх округах».

Мета тренінгу: визначити інноваційний підхід до управління педагогічними працівниками в освітніх округах та розкрити психолого-організаційні аспекти його впровадження.

Завдання тренінгу:

1) глибоке засвоєння керівниками знань про специфіку функціонування освітніх округів та усвідомлення ними ролі й значення роботи з педагогічними працівниками в даних об'єднаннях;

2) оволодіння керівниками новими знаннями щодо інноваційного підходу до управління педагогічними працівниками в освітніх округах;

3) оволодіння керівниками первинними вміннями та удосконалення управлінського досвіду щодо управління педагогічними працівниками за рахунок вдалого підбору сучасних форм і методів, враховуючи при цьому основні етапи даного процесу та напрям діяльності освітнього округу.

Загальний обсяг тренінгу складає 54 академічних годин: а) основна частина (аудиторна) – 44 академічних годин (2 тренінгові сесії по 4 акад. год. на кожну сесію; 5 тренінгових сесій по 6 акад. год. на кожну сесію; 1 акад. год. – вступ до тренінгу; 1 акад. год. – завершальна частина тренінгу); б) додаткова частина (домашні завдання – 7 тренінгових сесій по 2 акад. год. на кожну сесію) (табл. 1).

Так, **вступна частина тренінгу** має на меті: знайомство з учасниками тренінгу; встановлення очікувань учасників від тренінгу; визначення мети та завдань тренінгу, його загального формату; визначення організаційних питань тренінгу (тривалість роботи, кількість перерв тощо); визначення основних правил та принципів роботи під час заняття [11].

Слід зазначити, що вступна частина тренінгу реалізується через систему інтерактивних технік: криголам «Знайомство»; заповнення індивідуальних аркушів з наступним груповим обговорення (вивчення очікувань та запитів учасників тренінгу; розкриття змісту основних понять теми тощо); мультимедійна презентація (презентація загального дизайну, визначення мети, структури та основних завдань тренінгу); групове обговорення (визначення організаційних питань щодо тривалості роботи, кількості перерв тощо); метод «мозкового штурму» (визначення правил групової роботи) [11].

Таблиця 1

Структура тренінгу

Розділи тренінгу	Компоненти тренінгу	Кількість годин
Вступ до тренінгу		1 год.
Розділ 1. «Психолого-організаційний аналіз управління педагогічними працівниками в освітніх округах»	Тренінгова сесія 1. «Сутність та специфіка функціонування освітніх округів»	4 год.
	Тренінгова сесія 2. «Психолого-організаційний зміст управління педагогічними працівниками в освітніх округах»	4 год.
Розділ 2. «Психологічні аспекти складових управління педагогічними працівниками в освітніх округах»	Тренінгова сесія 3. «Підбір та відбір педагогічних працівників»	6 год.
	Тренінгова сесія 4. «Професійна адаптація педагогічних працівників»	6 год.
	Тренінгова сесія 5. «Оцінка педагогічних працівників»	6 год.
	Тренінгова сесія 6. «Професійне навчання педагогічних працівників»	6 год.
	Тренінгова сесія 7. «Особистісно-професійне зростання педагогічних працівників»	6 год.
Домашнє аналітичне завдання		14 год.
Підведення підсумків тренінгу		1 год.
Усього:		54 год.

Основна частина тренінгу складається з двох розділів.

Перший розділ тренінгу – «Психолого-організаційний аналіз управління педагогічними працівниками в освітніх округах» – присвячено визначенню сутності та специфіці функціонування освітніх округів та розкриттю психолого-організаційного змісту управління педагогічними працівниками в освітніх округах. Цей розділ включає 2 тренінгові сесії.

Другий розділ тренінгу – «Психологічні аспекти складових управління педагогічними працівниками в освітніх округах» – стосується загальної характеристики складових процесу управління (підбір, відбір працівників; професійна адаптація; оцінка; професійне навчання; особистісно-професійне зростання). Цей розділ включає 5 тренінгових сесій.

Далі розглянемо зміст кожної тренінгової сесії.

Розділ 1. «Психолого-організаційний аналіз управління педагогічними працівниками в освітніх округах»

Тренінгова сесія 1. «Сутність та специфіка функціонування освітніх округів»

Вступ до тренінгової сесії: мета, завдання, організація тренінгової сесії.

Змістовно-смысловий компонент: «Сутність освітнього округу»:

• *метод незавершених речень* (з подальшим груповим обговоренням): «Освітній округ – це ...»;

• *групова дискусія*: «З якою метою відбувається утворення освітнього округу?»;

• *«мозковий штурм»* (групова форма): «Які основні завдання повинен виконувати освітній округ?»;

• *міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Сутність, мета та основні завдання освітнього округу».

Діагностичний компонент: «Аналіз основних критеріїв, які впливають на успішне функціонування освітнього округу»:

• *творче завдання* (індивідуальна робота): «Побудуйте модель освітнього округу, в якому Ви працюєте, враховуючи всі суб'єкти округу. Представте результати у вигляді схем чи малюнків. Обґрунтуйте передумови утворення, мету та завдання запропонованої моделі»;

- *індивідуальне рефлексивне завдання*: «Проаналізуйте, з якими проблемами Ви найчастіше зустрічаєтесь в процесі управління освітнім колом? Визначте передумови виникнення цих проблем та розкрийте можливі варіанти їхнього розв'язання»;

- *індивідуальне проблемне завдання*: «Проаналізуйте чинники, які найчастіше впливають на успішність управління освітнім колом».

Корекційно-розвивальний компонент: «Особливості утворення та специфіка функціонування освітнього колу»:

- *творче завдання* (робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням): «Обговоріть у групі побудовані під час виконання індивідуального творчого завдання моделі освітніх колу. Виділіть спільні та відмінні показники (суб'єкти освітнього колу)»;

- *міжгрупове обговорення*: «Враховуючи результатами індивідуального рефлексивного завдання, обговоріть в групі переважаючі проблеми в процесі управління освітнім колом. Розробіть оптимальний варіант розв'язання означених проблем, враховуючи нормативно-правові аспекти та специфіку функціонування освітнього колу»;

- *аналітична робота в малих групах*: «Проаналізуйте на прикладі діяльності ваших освітніх колу основні чинники, які впливають на успішність управління освітнім колом. Визначте основні форми та методи їхнього вдосконалення та розвитку у Вашому освітньому колу».

Підведення підсумків тренінгової сесії.

Домашнє аналітичне завдання: «Узгодити мету, завдання та напрями діяльності освітнього колу з визначеною його моделлю. Визначити організаційні форми й методи розвитку психологічних чинників, які впливають на успішне управління колом».

Тренінгова сесія 2. «Психолого-організаційний зміст управління педагогічними працівниками в освітніх колах»

Вступ до тренінгової сесії: мета, завдання, організація тренінгової сесії; презентація та обговорення результатів виконання домашнього завдання («Розробити модель освітнього колу, враховуючи всі суб'єкти колу та узгоджуючи мету, завдання, напрями діяльності»).

Змістовно-смісловий компонент: «Психологічний аналіз утворення Ради колу та створення команди професіоналів»:

- *«мозковий штурм»* (групова форма): «Які переважаючі критерії управлінського персоналу повинні бути покладені в основу утворення Ради колу? Які переважаючі критерії педагогічних працівників повинні бути покладені в основу створення команди професіоналів для успішного вирішення визначених завдань освітнього колу?»;

- *робота в парах*: «Проаналізуйте, за яким алгоритмом відбувається утворення Ради колу та створення команди професіоналів для успішного вирішення визначених завдань освітнього колу»;

- *міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Алгоритм утворення Ради колу та створення команди професіоналів».

Діагностичний компонент: «Аналіз основних проблем у процесі управління педагогічними працівниками в освітньому колу»:

- *індивідуальне рефлексивне завдання*: «Проаналізуйте, з якими труднощами Ви найчастіше зустрічаєтесь під час організації навчально-виховного процесу в освітньому колу»;

- *індивідуальне проблемне завдання*: «Проаналізуйте та виберіть форми та методи, які, на Ваш погляд, є найбільш значущі для узгодження взаємодії між суб'єктами освітнього колу».

Корекційно-розвивальний компонент: «Особливості успішної взаємодії між суб'єктами освітнього колу»:

- *міжгрупове обговорення*: «Враховуючи результатами індивідуального рефлексивного завдання, обговоріть у групі переважаючі проблеми щодо організації навчально-виховного процесу та основних складових управління педагогічними працівниками в освітньому колу»;

- *аналітична робота в малих групах*: «Враховуючи результати індивідуального проблемного завдання, обговоріть в групі переважаючі форми та методи узгодження взаємодії між суб'єктами освітнього колу. Виділіть спільні та відмінні позиції».

Підведення підсумків тренінгової сесії.

Домашнє аналітичне завдання: «Підібрати переважаючі критерії для оцінювання управлінського персоналу та розробити алгоритм утворення Ради округу, враховуючи всі суб'єкти освітнього округу. Підібрати критерії для оцінювання педагогічних працівників та розробити алгоритм створення команди професіоналів, враховуючи напрями діяльності освітнього округу».

Розділ 2. «Психологічні аспекти складових управління педагогічними працівниками в освітніх округах».

Тренінгова сесія 3. «Підбір та відбір педагогічних працівників»

Вступ до тренінгової сесії: мета, завдання, організація тренінгової сесії; презентація та обговорення результатів виконання домашнього завдання («Алгоритм утворення Ради округу з урахуванням всіх суб'єктів освітнього округу та критеріїв оцінювання управлінського персоналу»).

Змістовно-смысловий компонент: «Зміст підбору та відбору педагогічних працівників»:

- **метод незавершених речень** (з подальшим груповим обговоренням): «Підбір педагогічних працівників ...»; «Відбір педагогічних працівників...»;

- **«мозковий штурм»** (індивідуальна форма): «Що є спільного та відмінного між даними поняттями?»;

- **групова дискусія:** «З якою метою здійснюється підбір та відбір педагогічних працівників в освітньому окрузі?»;

- **міні-лекція з використанням мультимедійної презентації:** «Сутність та мета підбору та відбору педагогічних працівників в освітньому окрузі».

Діагностичний компонент: «Аналіз основних завдань здійснення підбору та відбору педагогічних працівників»:

- **індивідуальне проблемне завдання:** «Проаналізуйте та виберіть основні критерії, які, на Ваш погляд, є найбільш значущі для побудови професіограми педагогічного працівника». «Проаналізуйте та виберіть особистісні характеристики, які, на Ваш погляд, є найбільш значущі для побудови психограми педагогічного працівника»;

- **індивідуальне рефлексивне завдання:** «Проаналізуйте та визначте найбільш доцільні, на Вашу думку, джерела інформації та методи для успішного здійснення підбору та відбору педагогічних працівників»;

- **робота в парах:** «Побудуйте алгоритм проведення індивідуальної співбесіди з педагогічним працівником з метою встановлення його рівня готовності реалізовувати визначений напрям діяльності в освітньому окрузі».

Корекційно-розвивальний компонент: «Особливості здійснення підбору та відбору педагогічних працівників в освітньому окрузі»:

- **аналітична робота в малих групах:** «За результатами індивідуального проблемного завдання обговоріть у групі переважаючі критерії й особистісні характеристики для побудови професіограми та психограми педагогічних працівників. Виділіть спільні та відмінні показники»;

- **творче завдання** (робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням): «За результатами роботи в парах проаналізуйте можливі варіанти проведення індивідуальної співбесіди з педагогічним працівником з метою встановлення його рівня готовності реалізовувати визначений напрям діяльності в освітньому окрузі. Розробіть оптимальний варіант проведення індивідуальної співбесіди з педагогічним працівником»;

- **міжгрупове обговорення:** «Враховуючи результати індивідуального рефлексивного завдання, обговоріть у групі переважаючі джерела інформації й методи для успішного здійснення підбору та відбору педагогічних працівників. Виділіть спільні та відмінні позиції. Розробіть оптимальний варіант здійснення підбору та відбору педагогічних працівників, враховуючи при цьому переважаючі джерела інформації й методи».

Підведення підсумків тренінгової сесії.

Домашнє аналітичне завдання: «Розробіть програму здійснення підбору та відбору педагогічних працівників, враховуючи основні етапи даного процесу та основні напрями діяльності освітнього округу».

Тренінгова сесія 4. «Професійна адаптація педагогічних працівників»

Вступ до тренінгової сесії: мета, завдання, організація тренінгової сесії; презентація та обговорення результатів виконання домашнього завдання («Програма здійснення підбору та відбору педагогічних працівників з урахуванням основних етапів даного процесу та напрямів діяльності освітнього округу»).

Змістовно-смісловий компонент: «Сутність професійної адаптації педагогічних працівників»:

- *метод незавершених речень* (з подальшим груповим обговоренням): «Професійна адаптація педагогічних працівників...»;

- *групова дискусія:* «З якою метою здійснюється професійна адаптація педагогічних працівників?»;

- *міні-лекція з використанням мультимедійної презентації:* «Сутність та мета професійної адаптації педагогічних працівників в освітньому окрузі».

Діагностичний компонент: «Аналіз основних завдань здійснення професійної адаптації педагогічних працівників»:

- *індивідуальне проблемне завдання:* «Проаналізуйте та здійсніть ранжування основних організаційним форм та методів здійснення процесу професійної адаптації педагогічних працівників за ступенем їхньої значущості для Вас особисто»;

- *робота в парах:* «Побудуйте алгоритм здійснення професійної адаптації педагогічних працівників, яка буде спрямована на узгодження визначених завдань освітнього округу з особистісними цілями й професійними можливостями педагогічних працівників».

Корекційно-розвивальний компонент: «Особливості здійснення професійної адаптації педагогічних працівників в освітньому окрузі»:

- *аналітична робота в малих групах:* «Враховуючи результати індивідуального проблемного завдання, обговоріть в групі переважаючі форми та методи для здійснення процесу професійної адаптації педагогічних працівників в освітнього округу. Виділіть спільні та відмінні позиції»;

- *творче завдання* (робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням): «За результатами роботи в парах проаналізуйте можливі варіанти здійснення професійної адаптації педагогічних працівників, яка буде спрямована на узгодження визначених завдань округу з особистісними цілями й професійними можливостями педагогічних працівників. Розробіть оптимальний варіант проведення означеної проблеми»;

- *аналіз управлінських ситуацій (робота в малих групах):* «Обговоріть у групі приклади реальних «проблемних» ситуацій під час професійної адаптації педагогічних працівників. Проаналізуйте, чому, на Ваш погляд, виникла ця проблема, та яким чином Ви її розв'язали. Розробіть оптимальний варіант розв'язання означеної проблеми».

Підведення підсумків тренінгової сесії.

Домашнє аналітичне завдання: «Розробити програму здійснення професійної адаптації педагогічних працівників, враховуючи основні етапи даного процесу та основні напрями діяльності освітнього округу».

Тренінгова сесія 5. «Оцінка педагогічних працівників»

Вступ до тренінгової сесії: мета, завдання, організація тренінгової сесії; презентація та обговорення результатів виконання домашнього завдання («Програма здійснення професійної адаптації педагогічних працівників з урахуванням основних етапів даного процесу та напрямів діяльності освітнього округу»).

Змістовно-смісловий компонент: «Сутність оцінки педагогічних працівників»:

- *метод незавершених речень* (з подальшим груповим обговоренням): «Оцінка педагогічних працівників ...»;

- *групова дискусія:* «З якою метою здійснюється оцінювання педагогічних працівників?»;

- *міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Сутність та мета оцінювання педагогічних працівників в освітньому окрузі».

Діагностичний компонент: «Аналіз основних завдань проведення оцінювання педагогічних працівників»:

- *індивідуальне проблемне завдання*: «Виокреміть найбільш доцільні, на Вашу думку, критерії оцінювання педагогічних працівників». «Проаналізуйте та визначте найбільш доцільні, на Вашу думку, організаційні форми та методи для успішного проведення оцінювання педагогічних працівників»;

- *робота в парах*: «Побудуйте алгоритм проведення оцінювання педагогічних працівників, за допомогою якого буде встановлено їхній рівень знань, професійного досвіду та сукупність особистісних характеристик для успішної реалізації визначених завдань в освітніх округах».

Корекційно-розвивальний компонент: «Особливості проведення оцінювання педагогічних працівників в освітньому окрузі»:

- *аналітична робота в малих групах*: «Обговоріть у групі визначені під час виконання індивідуального проблемного завдання переважаючі критерії для ефективного оцінювання педагогічних працівників в освітніх округах. Виділіть спільні та відмінні позиції. Визначте основні критерії для оцінювання педагогічних працівників»;

- *аналітична робота в малих групах*: «Враховуючи результати індивідуального проблемного завдання, обговоріть у групі переважаючі форми та методи для проведення оцінювання педагогічних працівників в освітніх округах. Виділіть спільні та відмінні позиції»;

- *творче завдання (робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням)*: «За результатами роботи в парах проаналізуйте можливі варіанти проведення оцінювання педагогічних працівників. Розробіть оптимальний варіант проведення означеної проблеми»;

- *аналіз управлінських ситуацій (робота в малих групах)*: «Наведіть приклади реальних «проблемних» ситуацій під час проведення оцінювання педагогічних працівників, з якими Ви зустрічалися. Проаналізуйте, чому, на Ваш погляд, виникла ця ситуація, та яким чином Ви її вирішили».

Підведення підсумків тренінгової сесії.

Домашнє аналітичне завдання: «Розробити програму проведення оцінювання педагогічних працівників, враховуючи основні етапи даного процесу та основні напрями діяльності освітнього округу».

Тренінгова сесія 6. «Професійне навчання педагогічних працівників»

Вступ до тренінгової сесії: мета, завдання, організація тренінгової сесії; презентація та обговорення результатів виконання домашнього завдання («Програма проведення оцінювання педагогічних працівників з урахуванням основних етапів даного процесу та напрямів діяльності освітнього округу»).

Змістовно-смісловий компонент: «Зміст професійного навчання педагогічних працівників»:

- *метод незавершених речень* (з подальшим груповим обговоренням): «Професійне навчання педагогічних працівників...»;

- *групова дискусія*: «З якою метою здійснюється професійне навчання педагогічних працівників?»;

- *міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Зміст та мета професійного навчання педагогічних працівників в освітньому окрузі».

Діагностичний компонент: «Аналіз основних завдань здійснення професійного навчання педагогічних працівників»:

- *індивідуальне проблемне завдання*: «Виокреміть найбільш доцільні, на Вашу думку, основні організаційні форми та методи здійснення процесу професійного навчання педагогічних працівників»;

- *робота в парах*: «Побудуйте алгоритм організації та проведення неперервного професійного навчання педагогічних працівників, враховуючи їхні професійні потреби та інтереси».

Корекційно-розвивальний компонент: «Особливості організації та проведення професійного навчання педагогічних працівників в освітньому окрузі»:

- *творче завдання* (робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням): «За результатами роботи в парах проаналізуйте можливі варіанти організації та проведення професійного навчання педагогічних працівників в освітньому окрузі. Розробіть оптимальний варіант проведення означеної проблеми»;

- *аналітична робота в малих групах*: «Враховуючи результати індивідуального проблемного завдання, обговоріть в групі переважаючі форми та методи для проведення професійного навчання педагогічних працівників в освітньому окрузі. Виділіть спільні та відмінні позиції»;

- *аналіз управлінських ситуацій (робота в малих групах)*: «Наведіть приклади реальних «проблемних» ситуацій під час організації та проведення професійного навчання педагогічних працівників, з якими Ви зустрічалися у своїй управлінській діяльності. Проаналізуйте, чому, на Ваш погляд, виникла ця ситуація, та яким чином Ви її вирішили. Розробіть оптимальний варіант розв'язання означеної проблеми».

Підведення підсумків тренінгової сесії.

Домашнє аналітичне завдання: «Розробити програму організації та проведення професійного навчання педагогічних працівників, враховуючи основні етапи даного процесу та напрями діяльності освітнього округу».

Тренінгова сесія 7. «Особистісно-професійне зростання педагогічних працівників»

Вступ до тренінгової сесії: мета, завдання, організація тренінгової сесії; презентація та обговорення результатів виконання домашнього завдання («Програма проведення професійного навчання педагогічних працівників з урахуванням основних етапів даного процесу та напрямів діяльності освітнього округу»).

Змістовно-смісловий компонент: «Сутність особистісно-професійного зростання педагогічних працівників»:

- *метод незавершених речень* (з подальшим груповим обговоренням): «Особистісно-професійне зростання педагогічних працівників ...»;

- *групова дискусія*: «З якою метою здійснюється особистісно-професійне зростання педагогічних працівників в освітньому окрузі?»;

- *міні-лекція з використанням мультимедійної презентації*: «Сутність та мета здійснення особистісно-професійного зростання педагогічних працівників в освітньому окрузі».

Діагностичний компонент: «Аналіз основних завдань здійснення особистісно-професійного зростання педагогічних працівників в освітньому окрузі»:

- *індивідуальне проблемне завдання*: «Виокреміть найбільш доцільні, на Вашу думку, основні організаційні форми та методи здійснення особистісно-професійного зростання педагогічних працівників в освітньому окрузі»;

- *робота в парах*: «Побудуйте алгоритм здійснення особистісно-професійного зростання педагогічних працівників в освітньому окрузі».

Корекційно-розвивальний компонент: «Особливості здійснення особистісно-професійного зростання педагогічних працівників в освітньому окрузі»:

- *аналітична робота в малих групах*: «За результатами індивідуального проблемного завдання обговоріть в групі переважаючі форми та методи для здійснення особистісно-професійного зростання педагогічних працівників в освітньому окрузі. Виділіть спільні та відмінні позиції»;

- *творче завдання* (робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням): «За результатами роботи в парах проаналізуйте можливі варіанти здійснення особистісно-професійного зростання педагогічних працівників в освітньому окрузі. Розробіть оптимальний варіант проведення означеної проблеми»;

- *аналіз управлінських ситуацій (робота в малих групах)*: «Наведіть приклади реальних «проблемних» ситуацій під час особистісно-професійного зростання педагогічних працівників, з якими Ви зустрічалися у своїй управлінській діяльності. Проаналізуйте, чому, на Ваш погляд,

виникла дана ситуація, та яким чином Ви її вирішили. Розробіть оптимальний варіант розв'язання означеної проблеми».

Підведення підсумків тренінгової сесії.

Домашнє аналітичне завдання: «Розробити програму здійснення особистісно-професійного зростання педагогічних працівників, враховуючи набуті компетенції педагогічних працівників, форми та методи успішної реалізації даного процесу».

Завершальна частина тренінгу має на меті: узагальнення та закріплення учасниками тренінгу набутих під час навчання нових знань та первинних умінь; підведення підсумків роботи тренінгу.

Для встановлення рівня засвоєння нових знань учасниками тренінгу використовується комплекс тестових завдань. Слід зазначити, що тестові завдання були поділено на сім блоків, які відображали змістове наповнення кожної тренінгової сесії.

З метою визначення якості оволодіння первинними вміннями учасниками тренінгу нами було сформульовано завдання щодо розробки творчого проекту на тему: «Програма управління педагогічними працівниками в освітньому окрузі» та його презентації. Мета творчого проекту: розробити програму управління педагогічними працівниками в освітньому окрузі, враховуючи, в першу чергу, інноваційний підхід й основні етапи даного процесу, а також напрям діяльності освітнього округу.

Підведення підсумків роботи тренінгу передбачає опитування учасників тренінгу за допомогою анкети «Аналіз ефективності роботи тренінгу», розроблену з метою забезпечення об'єктивності зворотного зв'язку.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Запропонований тренінг сприятиме активізації в керівників потреб в осмисленні сутності та усвідомленні значущості інноваційного підходу до управління педагогічними працівниками, оволодінні основними вміннями добору організаційних форм та методів успішного здійснення даного процесу в освітніх округах.

Список використаних джерел

1. Віднічук М. Освітні округи [Текст] / М. Віднічук, Н. Мельник. – К. : Шкільний світ, 2010. – 125 с.
2. Вознюк А. В. Психолого-організаційні особливості управління педагогічними працівниками в освітніх округах / А. В. Вознюк // Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць / [голова ред. колегії збірника Н. С. Завацька]. – Луганськ : Вид-во СЛУ ім. В. Даля, 2014. – № 1 (33). – С. 117–123.
3. Вознюк А. В. Психологічні особливості створення та функціонування освітніх округів / А. В. Вознюк // Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С.Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Вип. 29. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. – С. 114–122.
4. Криволапчук Н. В. Освітній округ – реальний шлях для отримання якісної освіти / Н. В. Криволапчук // Завучу, усе для роботи. – 2011. – № 17–18(65–66). – С. 34–36.
5. Кульпін П. Освітні округи як чинник модернізації управління освітою / П. Кульпін // Підручник для директора. – 2008. – № 5. – С. 49–53.
6. Макеєва Н. В. Освітній округ – реальний шлях створення рівних можливостей для отримання якісної освіти / Н. В. Макеєва // Завучу, усе для роботи. – 2011. – № 15–16(63–64). – С. 9–12.
7. Мелешко В. Функціонування освітнього округу як механізм оновлення шкільної мережі у сільській місцевості / В. Мелешко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2012. – Вип. 43(2). – С. 50–56.
8. Мельник Н. А. Освітній округ: основні завдання та функції / Н. А. Мельник // Народна освіта : Електронне наукове фахове видання. – 2012. – Вип. № 3(18).
9. Осадчий І. Г. Основні засади функціонування територіальних освітніх округів в сільській місцевості / І. Г. Осадчий // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2001. – № 5–6. – С. 118–131.
10. Проскурнін В. В. Організаційно-педагогічні умови діяльності освітніх округів на регіональному рівні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / В. В. Проскурнін. – Луганськ, 2008. – 23 с.
11. Технології роботи організаційних психологів : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів інститутів післядипломної освіти / за наук. ред. Л. М. Карамушки. – К. : Фірма «ІНКІОС», 2005. – 366 с.

Spysok vykorystanykh dzherel

1. Vidnichuk M. Osvitni okruhy [Tekst] / M. Vidnichuk, N. Mel'nyk. – K. : Shkil'nyy svit, 2010. – 125 s.
2. Voznyuk A. V. Psykholoho-orhanizatsiyni osoblyvosti upravlinnya pedahohichnymy pratsivnykamy v osvityakh / A. V. Voznyuk // Teoretychni i prykladni problemy psykholohiyi : zb. nauk. prats' / [holova red. kolehiyi zbirnyka N. Ye. Zavats'ka]. – Luhans'k : vyd-vo SNU im. V. Dalya, 2014. – № 1 (33). – S. 117–123.
3. Voznyuk A. V. Psykholohichni osoblyvosti stvorennia ta funktsionuvannia osvityakh okruhiv / A. V. Voznyuk // Problemy suchasnoyi psykholohiyi : zb. nauk. prats' Kam'yanets'-Podil's'koho natsional'noho universytetu imeni Ivana Ohienka, Instytut psykholohiyi imeni H. S. Kostyuka NAPN Ukrayiny / za red. S.D. Maksymenka, L. A. Onufriyevoyi. – Vyp. 29. – Kamyanets'-Podil's'kyi : Aksioma, 2016. – S. 114–122.
4. Kryvolapchuk N. V. Osvitniy okruh – real'nyy shlyakh dlya otrymannia yakisnoyi osvity / N. V. Kryvolapchuk // Zavuchu, use dlya roboty. – 2011. – № 17–18(65–66). – S. 34–36.
5. Kul'pin P. Osvitni okruhy yak chynnyk modernizatsiyi upravlinnya osvitoiu / P. Kul'pin // Pidruchnyk dlya dyrektora. – 2008. – № 5. – S. 49–53.
6. Makeyeva N. V. Osvitniy okruh – real'nyy shlyakh stvorennia rivnykh mozhlyvostey dlya otrymannia yakisnoyi osvity / N. V. Makeyeva // Zavuchu, use dlya roboty. – 2011. – № 15–16(63–64). – S. 9–12.
7. Meleshko V. Funktsionuvannia osvityakh okruhu yak mekhanizm onovlennia shkil'noyi merezhi u sil's'kiy mistsevoli / V. Meleshko // Psykholoho-pedahohichni problemy sil's'koyi shkoly. – 2012. – Vyp. 43(2). – S. 50–56.
8. Mel'nyk N. A. Osvitniy okruh: osnovni zavdannia ta funktsiyi / N. A. Mel'nyk // Narodna osvita : Elektronne naukovye fakhove vydannia. – 2012. – Vyp. № 3(18).
9. Osadchyy I. H. Osnovni zasady funktsionuvannia terytorial'nykh osvityakh okruhiv v sil's'kiy mistsevoli / I. H. Osadchyy // Dyrektor shkoly, litseyu, himnazyi. – 2001. – № 5–6. – S. 118–131.
10. Proskunin V. V. Orhanizatsiyno-pedahohichni umovy diyal'nosti osvityakh okruhiv na rehional'nomu rivni : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ped. nauk : spets. 13.00.01 «Zahal'na pedahohika ta istoriya pedahohiky» / V. V. Proskunin. – Luhans'k, 2008. – 23 s.
11. Tekhnolohiyi roboty orhanizatsiynykh psykholohiv : navchal'nyy posibnyk dlya studentiv vyshchyykh navchal'nykh zakladiv ta slukhachiv instytutiv pislyadyplomnoyi osvity / za nauk. red. L. M. Karamushky. – K. : Firma «INKOS», 2005. – 366 s.

Voznyuk, A.V. The content and structure of the training "Psychological features of teaching staff management in educational districts." The article discusses the objectives, tasks, duration and structure of the training course "Psychological features of teaching staff management in educational districts" which includes the introduction, main and concluding parts.

The training sessions consist of the content-informational (new knowledge acquisition), diagnostic (determining the levels of knowledge and managerial experience) and correctional-developing (primary skills development and enrichment of managerial experience) components. Each training session uses the following interactive techniques: individual work followed by group discussion, incomplete sentences, group discussion, brainstorming, work in pairs, individual tasks, creative tasks, analytical work in small groups, etc.

The concluding part of the training course aims to generalize and reinforce the skills and knowledge acquired by the trainees during the training. In order to measure the levels of the trainees' knowledge a set of seven-unit tests was used, each unit corresponding to one training session. The trainees' primary skills were determined by analyzing the trainee's creative projects, whose goal was the development of educational district teaching staff management programs based on innovations and educational districts' specializations.

The training course ensures active involvement of heads of educational institutions in the cognitive and practically oriented activities to promote their mastery of both knowledge and skills necessary for their efficient professional and administrative work.

Keywords: training, interactive techniques, heads of educational institutions, educational district, teaching staff management.

Відомості про автора

Вознюк Алла Вікторівна, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Суми, Україна.

Voznyuk, Alla Viktorivna, PhD, assoc. prof., head, dept. of psychology, Sumy Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Sumy, Ukraine.

E-mail: allavoznuk@ukr.net

Отримано 1 грудня 2016 р.
Рецензовано 8 грудня 2016 р.
Прийнято 15 грудня 2016 р.